

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2020
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Wiedza o społeczeństwie
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – czerwiec 2020 r. Termin dodatkowy – lipiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	30 października 2020 r.

Województwo małopolskie

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Arkusz egzaminacyjny z wiedzy o społeczeństwie składał się z 31 zadań, spośród których 8 zadań zawierało dwie części, zaś 1 zadanie – trzy części. Łącznie w arkuszu znalazło się zatem 41 poleceń. 12 poleceń było sformułowanych do zadań (lub ich części) zamkniętych (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, na dobieranie). Każde z zadań sprawdzało umiejętności w obszarze wymagań ogólnych: wykorzystanie i tworzenie informacji. 3 zadania (lub ich części) weryfikowały wyłącznie ten obszar, dwa obszary były sprawdzane przez 26 zadań (lub ich części), a trzy obszary – przez 12 zadań (lub ich części, w tym każde z wypracowań). W związku z powyższym wybrano do każdego zadania jedno wymaganie ogólne realizowane w największym stopniu. Wykorzystanie i tworzenie informacji (I) to wymaganie, które spełniają we wskazanym stopniu zadania: 2., 4.1., 22.2., 25.1., 25.2., 30. i 31. (łącznie 18 punktów); Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów (II) – zadania: 1., 3.1., 3.2., 4.2. i 9.1. (łącznie 6 punktów); Współdziałanie w sprawach publicznych (III) – zadania: 17., 19.1. i 19.2. (łącznie 5 punktów); Znajomość zasad i procedur demokracji (IV) – zadania: 6., 7., 8., 10. i 11. (łącznie 6 punktów); Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej (V) – zadania: 5.1., 5.2., 9.2., 9.3., 12., 13. 14., 15. 16.1., 16.2. i 18. (łącznie 14 punktów); Rozumienie zasad gospodarki rynkowej (VI – III etap) – zadanie 20. (1 punkt); Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony (VI – IV etap, zakres podstawowy) – zadania 21. i 22.1. (łącznie 2 punkty); Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie (VI – IV etap, zakres rozszerzony) – zadania: 23., 24., 26.1., 26.2., 27., 28. i 29. (łącznie 8 punktów). Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać maksymalnie 60 punktów, w tym: 12 za zadania zamknięte, 36 za zadania otwarte (krótkiej odpowiedzi i z luką) oraz 12 za wypracowanie. Podczas rozwiązywania zadań można było korzystać z kalkulatora prostego.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		1334
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	1021
	z techników	313
	ze szkół na wsi	50
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	330
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	353
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	601
	ze szkół publicznych	1128
	ze szkół niepublicznych	206
	kobiety	716
	mężczyźni	618

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 7 osób – laureatów i finalistów Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący	0
	niewidomi	5
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	Ogółem	6

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		16 czerwca 2020	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		229	
Liczba zespołów egzaminatorów		2	
Liczba egzaminatorów		40	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		72	

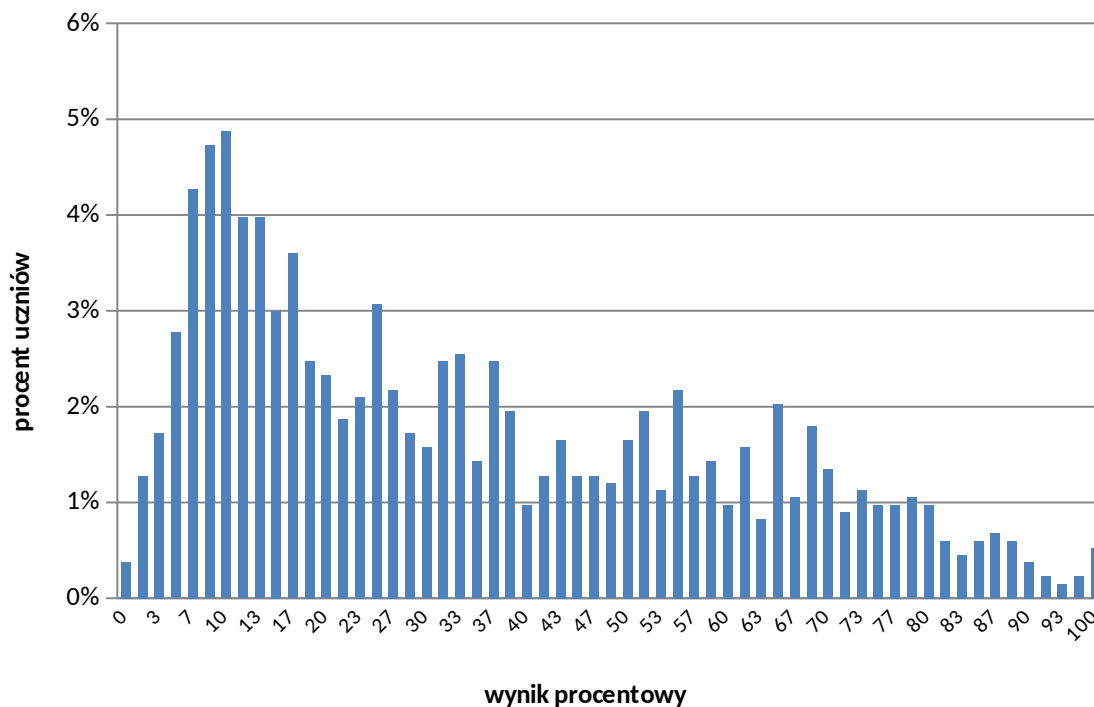
¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, ze zm.).

² Ustawa o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 1. ROZKŁAD WYNIKÓW ZDAJĄCYCH

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	1334	0	100	28	10	35	25
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	1021	0	100	37	13	40	25
z techników	313	0	67	13	10	17	13

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	(III etap) 1. Podstawowe umiejętności życia w grupie. Zdający: 1) omawia i stosuje zasady komunikowania się i współpracy w grupie (np. bierze udział w dyskusji, zebraniu, wspólnym działaniu); 4) wyjaśnia na przykładach, jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań grupy lub jak im się przeciwstawić.	70%
2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	4. Struktura społeczna. Zdający: 2) porównuje skalę nierówności społecznych w Polsce i wybranym państwie, wyjaśniając związek między nierównościami społecznymi a nierównością szans życiowych. 22. Współczesna demokracja w Polsce i na świecie – problemy i zagrożenia. Zdający: 1) rozważa problemy polityki bezpieczeństwa socjalnego.	30%
3.1.		4. Struktura społeczna. Zdający: 3) podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej.	52%
3.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	4. Struktura społeczna. Zdający: 1) opisuje strukturę klasowo-warstwową polskiego społeczeństwa i swojej społeczności lokalnej; 3) podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej. (III etap) 3. Współczesne społeczeństwo polskie. Zdający: 1) charakteryzuje – odwołując się do przykładów – wybrane warstwy społeczne, grupy zawodowe i style życia.	67%
4.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	6. Naród, ojczyzna i mniejszości narodowe. Zdający: 2) omawia czynniki sprzyjające asymilacji oraz służące zachowaniu tożsamości narodowej. 8. Kultura i pluralizm kulturowy. Zdający: 2) wskazuje specyficzne cechy kultury wysokiej, masowej, narodowej i ludowej; 3) rozpoznaje najważniejsze cechy kultury wskazanej społeczności; 6) wyjaśnia, na czym polega i skąd się bierze pluralizm kulturowy współczesnego społeczeństwa; analizuje konsekwencje tego zjawiska.	38%
4.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	6. Naród, ojczyzna i mniejszości narodowe. Zdający: 1) przedstawia dwie koncepcje narodu: etniczno-kulturową i polityczną. 7. Procesy narodowościowe i społeczne we współczesnym świecie. Zdający: 4) omawia na przykładach przyczyny i sposoby rozwiązywania długotrwałych konfliktów między narodami; 5) omawia przyczyny i skutki konfliktów społecznych w państwach Afryki, Azji, Ameryki Południowej i Środkowej. 11. Obywatel i obywatelstwo. Zdający: 2) wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości. (III etap) 8. Naród i mniejszości narodowe. Zdający: 1) wyjaśnia, co dla niego oznacza być Polakiem (lub członkiem innej wspólnoty narodowej) i czym obywatelstwo różni się od	42%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		narodowości.	
5.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	6. Naród, ojczyzna i mniejszości narodowe. Zdający: 4) charakteryzuje mniejszości narodowe, etniczne i grupy imigrantów żyjące w Polsce (liczebność, historia, kultura, religia itp.); wymienia prawa, które im przysługują.	48%
5.2.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	(III etap) 8. Naród i mniejszości narodowe. Zdający: 3) wymienia mniejszości narodowe i etniczne oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) żyjące obecnie w Polsce i przedstawia przysługujące im prawa; na podstawie samodzielnie zebranych materiałów charakteryzuje jedną z tych grup (jej historię, kulturę, obecną sytuację).	22%
6.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	12. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 4) opisuje formy aktywności obywateli w ramach społeczności lokalnej, regionu, państwa oraz na poziomie globalnym; w miarę możliwości uczestniczy w wybranym działaniu. 13. Opinia publiczna. Zdający: 1) wyjaśnia, jak kształtuje się opinia publiczna i jakie są sposoby jej wyrażania; 2) wskazuje przykłady wpływu opinii publicznej na decyzje polityczne. 15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 6) wyjaśnia, czym jest referendum; rozważa, jak we współczesnym państwie można realizować inne formy demokracji bezpośredniej. 19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 1) podaje cechy charakterystyczne różnych modeli ustrojowych państw demokratycznych; wyjaśnia, jaki model funkcjonuje w Polsce; 2) charakteryzuje krótko ustroje polityczne Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Włoch i Rosji, na podstawie samodzielnie zebranych informacji. (III etap) 5. Udział obywateli w życiu publicznym. Zdający: 4) wyjaśnia, podając przykłady, jak obywatele mogą wpływać na decyzje władz na poziomie lokalnym, krajowym, europejskim i światowym. (III etap) 10. Państwo i władza demokratyczna. Zdający: 5) porównuje demokrację bezpośrednią z przedstawicielską oraz większością z konstytucyjną (liberalną).	37%
7.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 1) opisuje wartości będące fundamentem współczesnej demokracji; podaje różne sposoby rozumienia wolności, równości i sprawiedliwości; 3) charakteryzuje główne fazy kształtowania się systemu demokratycznego; 5) wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji; 7) rozpoznaje przejawy łamania zasad i procedur demokratycznych w życiu publicznym – w państwie, społeczności lokalnej i życiu szkoły. 21. Władza wykonawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 1) wyjaśnia, jaką rolę we współczesnych państwach może pełnić głowa państwa; podaje przykłady urzędujących głów państw (monarchów i prezydentów).	40%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		(III etap) 10. Państwo i władza demokratyczna. Zdający: 2) wskazuje różnice w sytuacji obywatela w ustroju demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym.	
8.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	16. Polityka, ideologie, doktryny i programy polityczne. Zdający: 6) charakteryzuje najważniejsze współczesne doktryny polityczne (chrześcijańska demokracja, konserwatyzm, liberalizm, nacjonalizm, socjaldemokracja, socjalizm).	53%
9.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 5) wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji. 17. Systemy partyjne. Zdający: 4) opisuje podstawowe zasady ordynacji większościowej i proporcjonalnej w powiązaniu z systemem dwupartyjnym i wielopartyjnym. 25. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 2) wyjaśnia różnice między ordynacjami wyborów parlamentarnych i prezydenckich w Polsce. (III etap) 12. System wyborczy i partyjny. Zdający: 1) wyjaśnia, jak przeprowadzane są w Polsce wybory prezydenckie i parlamentarne.	17%
9.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	6. Naród, ojczyzna i mniejszości narodowe. Zdający: 4) charakteryzuje mniejszości narodowe, etniczne i grupy imigrantów żyjące w Polsce (liczebność, historia, kultura, religia itp.); wymienia prawa, które im przysługują. 17. Systemy partyjne. Zdający: 6) analizuje argumenty na rzecz ordynacji większościowej i proporcjonalnej. (III etap) 8. Naród i mniejszości narodowe. Zdający: 3) wymienia mniejszości narodowe i etniczne oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) żyjące obecnie w Polsce i przedstawia przysługujące im prawa; na podstawie samodzielnie zebranych materiałów charakteryzuje jedną z tych grup (jej historię, kulturę, obecną sytuację).	30%
9.3.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	17. Systemy partyjne. Zdający: 5) wyjaśnia znaczenie progu wyborczego dla reprezentatywności wyborów i tworzenia rządzącej koalicji. 25. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 2) wyjaśnia różnice między ordynacjami wyborów parlamentarnych i prezydenckich w Polsce.	33%
10.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 1) podaje cechy charakterystyczne różnych modeli ustrojowych państw demokratycznych; wyjaśnia, jaki model funkcjonuje w Polsce. 23. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) przedstawia konstytucyjne zasady ustroju państwa. (III etap) 11. Rzeczpospolita Polska jako demokracja konstytucyjna. Zdający: 2) omawia najważniejsze zasady ustroju Polski (suwerenność narodu, podział władzy, rządy prawa, pluralizm).	49%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
11.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 1) podaje cechy charakterystyczne różnych modeli ustrojowych państw demokratycznych; wyjaśnia, jaki model funkcjonuje w Polsce; 2) charakteryzuje krótko ustroje polityczne Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Włoch i Rosji, na podstawie samodzielnie zebranych informacji. 20. Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 1) wymienia i ilustruje przykładami funkcje władzy ustawodawczej. 21. Władza wykonawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 1) wyjaśnia, jaką rolę we współczesnych państwach może pełnić głowa państwa; podaje przykłady urzędujących głów państw (monarchów i prezydentów).	32%
12.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	12. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 4) opisuje formy aktywności obywateli w ramach społeczności lokalnej, regionu, państwa oraz na poziomie globalnym; w miarę możliwości uczestniczy w wybranym działaniu. 15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 5) wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji; 6) wyjaśnia, czym jest referendum; rozważa, jak we współczesnym państwie można realizować inne formy demokracji bezpośredniej. 20. Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 5) przedstawia procedurę tworzenia prawa przez parlament. 25. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 2) wyjaśnia różnice między ordynacjami wyborów parlamentarnych i prezydenckich w Polsce. (IV z.p.) 1. Młody obywatel w urzędzie. Zdający: 3) podaje formalne warunki, jakie spełnić musi obywatel, by wziąć udział w wyborach. (III etap) 4. Być obywatelem. Zdający: 2) podaje przykłady uprawnień i obowiązków wynikających z posiadania polskiego obywatelstwa. (III etap) 5. Udział obywateli w życiu publicznym. Zdający: 1) przedstawia główne podmioty życia publicznego (obywatele, zrzeszenia obywatelskie, media, politycy i partie, władza, instytucje publiczne, biznes itp.) i pokazuje, jak współdziałają i konkurują one ze sobą w życiu publicznym; 4) wyjaśnia, podając przykłady, jak obywatele mogą wpływać na decyzje władz na poziomie lokalnym, krajowym, europejskim i światowym. (III etap) 12. System wyborczy i partyjny. Zdający: 1) wyjaśnia, jak przeprowadzane są w Polsce wybory prezydenckie i parlamentarne. (III etap) 13. Władza ustawodawcza w Polsce. Zdający: 1) przedstawia zadania i zasady funkcjonowania polskiego parlamentu, w tym sposób tworzenia ustaw.	52%
13.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	27. Organy kontroli państwowej, ochrony prawa i zaufania publicznego. Zdający: 1) omawia kompetencje Najwyższej Izby Kontroli i ocenia jej znaczenie dla funkcjonowania instytucji publicznych.	35%
14.	I. Wykorzystanie	28. Samorząd terytorialny w Polsce. Zdający:	22%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
	i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	1) omawia formy demokracji przedstawicielskiej i bezpośredniej w samorządach terytorialnych; opisuje instytucję referendum lokalnego; 2) przedstawia zadania i kompetencje samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego. (III etap) 17. Gmina jako wspólnota mieszkańców. Zdający: 3) przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym podejmowania decyzji w sprawie budżetu.	
15.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	28. Samorząd terytorialny w Polsce. Zdający: 3) wyjaśnia, jakie są źródła dochodów samorządów (dochody własne, dotacje, subwencje) i jak jest uchwalany budżet gminy. (III etap) 16. Samorzady i ich znaczenie. Zdający: 2) wyjaśnia, na czym polegają zasady decentralizacji i pomocniczości; odnosi je do przykładów z życia własnego regionu i miejscowości. (III etap) 17. Gmina jako wspólnota mieszkańców. Zdający: 3) przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym podejmowania decyzji w sprawie budżetu.	31%
16.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	34. Prawo administracyjne. Zdający: 2) przedstawia strukturę sądownictwa administracyjnego; opisuje przebieg postępowania administracyjnego; 3) wyjaśnia, jak odwołać się od decyzji i postanowień organów administracyjnych (odwołanie, zażalenie, skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego). 37. Ochrona praw człowieka w Polsce. Zdający: 1) przedstawia prawa i wolności zagwarantowane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wymienia środki i mechanizmy ich ochrony w Polsce. (IV z.p.) 1. Młody obywatel w urzędzie. Zdający: 5) wyjaśnia, co może zrobić obywatel, gdy nie zgadza się z decyzją urzędu; 6) sporządza urzędowy wniosek, skargę i odwołanie. (IV z.p.) 6. Ochrona praw i wolności. Zdający: 1) przedstawia główne środki ochrony praw i wolności w Polsce.	37%
16.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	34. Prawo administracyjne. Zdający: 2) przedstawia strukturę sądownictwa administracyjnego; opisuje przebieg postępowania administracyjnego; 3) wyjaśnia, jak odwołać się od decyzji i postanowień organów administracyjnych (odwołanie, zażalenie, skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego). 37. Ochrona praw człowieka w Polsce. Zdający: 1) przedstawia prawa i wolności zagwarantowane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wymienia środki i mechanizmy ich ochrony w Polsce. (IV z.p.) 6. Ochrona praw i wolności. Zdający: 1) przedstawia główne środki ochrony praw i wolności w Polsce.	23%
17.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. III. Współdziałanie w sprawach publicznych.	30. System prawny Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) wskazuje gałęzie prawa i kodeksy, w których szukać należy odpowiednich przepisów. 31. Sądy i Trybunały. Zdający: 3) przedstawia strukturę sądownictwa w Polsce i wyjaśnia, jaką rolę	25%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	odgrywają w niej Sąd Najwyższy i Krajowa Rada Sądownictwa. 32. Prawo cywilne i rodzinne. Zdający: 3) opisuje podstawowe zasady postępowania cywilnego (rozpoznawczego: procesowego oraz nieprocesowego i egzekucyjnego) oraz sposoby zaskarżania orzeczeń. (IV z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 4) wyjaśnia różnice między prawem cywilnym, karnym i administracyjnym; wskazuje, w jakim kodeksie można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; 6) przedstawia uczestników i przebieg procesu sądowego: cywilnego i karnego; uzasadnia znaczenie mediacji. (III etap) 15. Władza sądownicza. Zdający: 1) przedstawia organy władzy sądowniczej, zasady, wedle których działają sądy (niezawisłość, dwuinstancyjność) i przykłady spraw, którymi się zajmują.	
18.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 5) omawia przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczące relacji państwo – Kościół; podaje najważniejsze postanowienia konkordatu. 23. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) wyjaśnia relację między prawem międzynarodowym (w tym unijnym) a prawem krajowym. 29. Prawo. Zdający: 2) rozpoznaje rodzaje prawa (międzynarodowe, krajowe, miejscowe; prywatne, publiczne; materialne, formalne; cywilne, karne, administracyjne). 30. System prawny Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) opisuje źródła prawa w Polsce oraz hierarchię aktów prawnych. (IV z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 3) wymienia źródła prawa; znajduje wskazany akt prawny i interpretuje proste przepisy prawne.	58%
19.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. III. Współdziałanie w sprawach publicznych.	35. Obywatel wobec prawa. Zdający: 1) odnajduje w odpowiednim akcie prawnym przepis dotyczący wybranego przypadku prawnego i interpretuje go. (IV z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 3) wymienia źródła prawa; znajduje wskazany akt prawny i interpretuje proste przepisy prawne.	38%
19.2.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	(III etap) 26. Gospodarstwo domowe. Zdający: 4) wyjaśnia, jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić.	58%
20.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (III etap) VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	(IV z.p.) 4. Edukacja i praca w Polsce i Unii Europejskiej. Zdający: 6) wyjaśnia, jakie możliwości zarabiania mają młodzi ludzie, jakie umowy mogą zawierać i jakie są zasady opodatkowania ich dochodów. (III etap) 28. Gospodarka w skali państwa. Zdający: 3) przedstawia główne rodzaje podatków w Polsce (PIT, VAT, CIT) i oblicza wysokość podatku PIT na podstawie konkretnych danych.	33%
21.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.p.) VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.	14. Środki masowego przekazu. Zdający: 8) ocenia zasoby Internetu z punktu widzenia rzetelności i wiarygodności informacyjnej; świadomie i krytycznie odbiera zawarte w nich treści. (IV z.p.) 5. Prawa człowieka. Zdający: 2) wymienia podstawowe prawa i wolności człowieka; wyjaśnia, co	62%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		<p>oznacza, że są one powszechne, przyrodzone i niezbywalne; 4) znajduje w środkach masowego przekazu (w tym w Internecie) informacje o przypadkach łamania praw człowieka na świecie; 5) bierze udział w debacie klasowej, szkolnej lub internetowej na temat wolności słowa lub innych praw i wolności. (IV z.p.) 6. Ochrona praw i wolności. Zdający: 6) znajduje informacje o naruszaniu praw człowieka w wybranej dziedzinie (np. prawa kobiet, prawa dziecka, wolność wyznania, prawo do edukacji, prawa humanitarne) i projektuje działania, które mogą temu zaradzić.</p>	
22.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.p.) VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.	38. Światowy i europejski system ochrony praw człowieka. Zdający: 1) opisuje system ochrony praw człowieka funkcjonujący na mocy Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz Międzynarodowych Paktów Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych. (IV z.p.) 5. Prawa człowieka. Zdający: 1) przedstawia krótko historię praw człowieka i ich generację; wymienia najważniejsze dokumenty z tym związane; 3) podaje najważniejsze postanowienia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Konwencji o Prawach Dziecka.	27%
22.2.		36. Prawa człowieka. Zdający: 1) przedstawia ideę oraz historyczny rodowód praw człowieka; 2) przedstawia argumenty na rzecz uniwersalności praw człowieka i analizuje zastrzeżenia formułowane przez jej przeciwników. (IV z.p.) 5. Prawa człowieka. Zdający: 2) wymienia podstawowe prawa i wolności człowieka; wyjaśnia, co oznacza, że są one powszechne, przyrodzone i niezbywalne; 5) bierze udział w debacie klasowej, szkolnej lub internetowej na temat wolności słowa lub innych praw i wolności.	31%
23.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy. Zdający: 3) charakteryzuje krótko działanie następujących organizacji: WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), ILO (Międzynarodowa Organizacja Pracy), FAO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa), IMF (Międzynarodowy Fundusz Walutowy), IBRD (Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju), WTO (Światowa Organizacja Handlu), OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju), UNESCO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury), UNIDO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozwoju Przemysłowego), IAEA (Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej), UNICEF (Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci), UNHCR (Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców).	44%
24.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany, jakie nastąpiły w Europie i na świecie po upadku komunizmu.	34%
25.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	13. Opinia publiczna. Zdający: 3) odczytuje i interpretuje tabele i wykresy prezentujące wyniki badania opinii publicznej.	38%

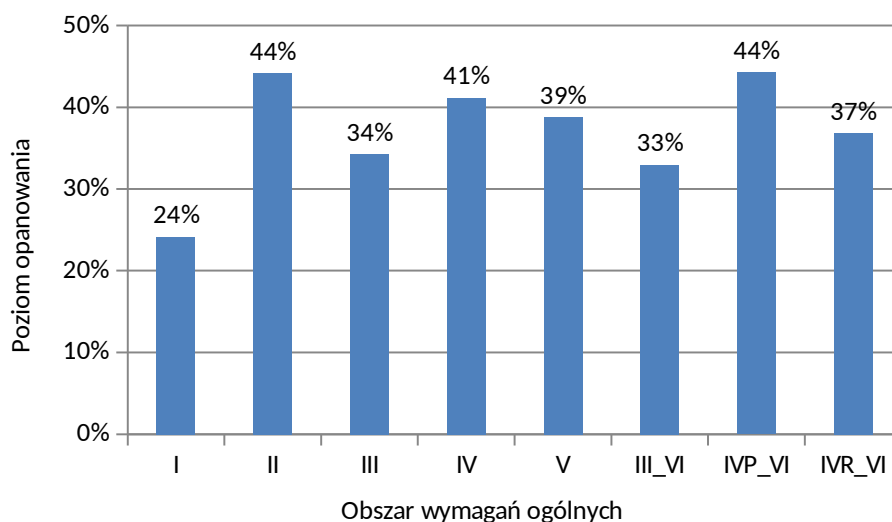
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
25.2.		(III etap) 6. Środki masowego przekazu. Zdający: 4) uzasadnia, posługując się przykładami, znaczenie opinii publicznej we współczesnym świecie; odczytuje i interpretuje wyniki wybranego sondażu opinii publicznej.	61%
26.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.r.)	43. Integracja europejska. Zdający:	47%
26.2.	VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	1) omawia genezę i przebieg integracji europejskiej (cele, główne dokumenty i instytucje, politycy, fazy integracji).	17%
27.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	43. Integracja europejska. Zdający: 2) przedstawia sposoby podejmowania decyzji politycznych i gospodarczych w Unii Europejskiej, odnosząc je do zasad pomocniczości i solidarności; 3) charakteryzuje sposób powoływania, działania i najważniejsze kompetencje instytucji Unii Europejskiej (Rada Unii Europejskiej, Parlament Europejski, Komisja Europejska, Rada Europejska, Trybunał Sprawiedliwości, Europejski Trybunał Obrachunkowy, Europejski Bank Centralny); 4) wyjaśnia, jak tworzone jest prawo unijne, oraz wymienia najważniejsze postanowienia traktatów obowiązujących w Unii Europejskiej; 5) przedstawia procedurę uchwalania budżetu unijnego oraz główne dochody i wydatki budżetowe. (III etap) 20. Integracja europejska. Zdający: 2) wyjaśnia, czym zajmują się najważniejsze instytucje Unii Europejskiej (Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej, Parlament Europejski, Komisja Europejska).	43%
28.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	45. Polska w Unii Europejskiej. Zdający: 1) wyjaśnia, na czym polega swobodny przepływ osób, kapitału, towarów i usług w Unii Europejskiej oraz jakie są zasady przekraczania granic przez polskich obywateli (w strefie Schengen i poza nią); 2) opisuje prawa i obowiązki wynikające z posiadania obywatelstwa Unii Europejskiej, w tym możliwość skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich Unii Europejskiej; 5) wyszukuje informacje o możliwościach podejmowania nauki i pracy w państwach Unii Europejskiej, potrafi posługiwać się Europass. (IV z.p.) 1. Młody obywatel w urzędzie. Zdający: 3) podaje formalne warunki, jakie spełnić musi obywatel, by wziąć udział w wyborach. (IV z.p.) 4. Edukacja i praca w Polsce i Unii Europejskiej. Zdający: 5) wyjaśnia, co wynika z wejścia Polski do strefy Schengen; zna zasady bezpiecznego podróżowania po Europie i świecie (unikanie ryzyka, postępowanie w razie kradzieży lub wypadku, możliwości uzyskania pomocy, w tym opieki zdrowotnej); 7) omawia ogólne zasady podejmowania pracy i zakładania własnych przedsiębiorstw w Unii Europejskiej (na podstawie informacji z Internetu); sporządza Europass-CV. (III etap) 20. Integracja europejska. Zdający: 5) wskazuje na mapie członków Unii Europejskiej i uzasadnia swoją opinię na temat jej dalszej integracji i rozszerzania.	52%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		(III etap) 21. Polska w Unii Europejskiej. Zdający: 1) przedstawia prawa i obowiązki wynikające z posiadania obywatelstwa Unii Europejskiej.	
29.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	7. Procesy narodowościowe i społeczne we współczesnym świecie. Zdający: 4) omawia na przykładach przyczyny i sposoby rozwiązywania długotrwałych konfliktów między narodami; 5) omawia przyczyny i skutki konfliktów społecznych w państwach Afryki, Azji, Ameryki Południowej i Środkowej. 40. Stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym. Zdający: 5) wskazuje i wyjaśnia przyczyny konfliktów zbrojnych we współczesnym świecie; 7) wymienia konflikty, którym towarzyszy terroryzm; wyjaśnia ich przyczyny oraz motywy i sposoby działania terrorystów; opisuje i ocenia strategie zwalczania terroryzmu. (III etap) 22. Współpraca i konflikty międzynarodowe. Zdający: 2) wskazuje na mapie miejsca najpoważniejszych konfliktów międzynarodowych; omawia przebieg i próby rozwiązania jednego z nich.	29%
30.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	40. Stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny dysproporcji między globalną Północą i globalnym Południem oraz mechanizmy i działania, które ją zmniejszają lub powiększają. 41. Globalizacja współczesnego świata. Zdający: 2) ocenia rolę wybranych państw oraz instytucji o zasięgu globalnym (organizacji, korporacji, mediów) w procesach globalizacyjnych. (III etap) 23. Problemy współczesnego świata. Zdający: 1) porównuje sytuację w państwach globalnego Południa i globalnej Północy i wyjaśnia na przykładach, na czym polega ich współzależność; 4) rozważa, jak jego zachowania mogą wpływać na życie innych ludzi na świecie (np. oszczędzanie wody i energii, przemyślane zakupy).	23%
31.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 1) podaje cechy charakterystyczne różnych modeli ustrojowych państw demokratycznych; wyjaśnia, jaki model funkcjonuje w Polsce; 2) charakteryzuje krótko ustroje polityczne Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Włoch i Rosji, na podstawie samodzielnie zebranych informacji; 3) przedstawia zasady odpowiedzialności konstytucyjnej i politycznej; wskazuje, kto im podlega. 20. Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 1) wymienia i ilustruje przykładami funkcje władzy ustawodawczej; 4) wyjaśnia terminy: sesja plenarna, komisja parlamentarna, kworum, interpelacja, zapytanie poselskie. 24. Parlament Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) wymienia kompetencje Sejmu i Senatu w państwie i przedstawia znaczenie obu izb oraz Zgromadzenia Narodowego w systemie władz Rzeczypospolitej Polskiej; 2) określa sytuacje, w jakich może dojść do skrócenia kadencji Sejmu; 3) podaje przykłady stosowania w procedurze legislacyjnej polskiego parlamentu większości zwykłej, bezwzględnej	18%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		<p>i kwalifikowanej;</p> <p>4) wyjaśnia szczególny charakter procedury uchwalania ustawy budżetowej.</p> <p>25. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający:</p> <p>1) określa główne kompetencje prezydenta w relacjach z parlamentem, rządem, władzą sądowniczą, a także sposób sprawowania władzy w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej;</p> <p>3) wyjaśnia, w jakich okolicznościach prezydent może być zawieszony lub usunięty z urzędu.</p> <p>26. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający:</p> <p>1) przedstawia konstytucyjne procedury powoływania i odwoływania rządu, zmiany rządu i zmiany ministrów.</p> <p>(III etap) 13. Władza ustawodawcza w Polsce. Zdający:</p> <p>1) przedstawia zadania i zasady funkcjonowania polskiego parlamentu, w tym sposób tworzenia ustaw.</p> <p>(III etap) 14. Władza wykonawcza. Zdający:</p> <p>1) wskazuje najważniejsze zadania prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyszukuje w środkach masowego przekazu informacje o działaniach urzędującego prezydenta;</p> <p>2) wyjaśnia, jak powoływany jest i czym zajmuje się rząd polski; podaje nazwisko premiera, wyszukuje nazwiska ministrów i zadania wybranych ministerstw.</p>	
31.2.	<p>I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.</p> <p>V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>(IV etap z.p.)</p> <p>VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.</p>	<p>30. System prawny Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający:</p> <p>2) wyjaśnia, na czym polega praworządność i jakie zasady oraz instytucje stoją na jej straży;</p> <p>3) wskazuje gałęzie prawa i kodeksy, w których szukać należy odpowiednich przepisów;</p> <p>5) przedstawia różnicę między sędziami a ławnikami.</p> <p>31. Sądy i Trybunały. Zdający:</p> <p>3) przedstawia strukturę sądownictwa w Polsce i wyjaśnia, jaką rolę odgrywają w niej Sąd Najwyższy i Krajowa Rada Sądownictwa.</p> <p>33. Prawo karne. Zdający:</p> <p>1) stosuje w analizie przypadku podstawowe pojęcia i zasady prawa karnego (odpowiedzialność karna, przestępstwo a wykroczenie, zbrodnia i występki, zasada domniemania niewinności);</p> <p>2) opisuje przebieg postępowania karnego oraz uczestniczące w nim organy i strony; podaje przykłady przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego i prywatnego, wyjaśnia rolę oskarżyciela posiłkowego;</p> <p>3) przedstawia kary i środki karne obowiązujące w polskim prawie oraz prawa przysługujące ofierze, oskarżonemu i świadkowi;</p> <p>4) podaje zasady wnoszenia apelacji i kasacji w sprawach karnych.</p> <p>35. Obywatel wobec prawa. Zdający:</p> <p>2) wskazuje, do jakich instytucji i osób można się zwrócić o pomoc prawną w konkretnych sytuacjach.</p> <p>(IV z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający:</p> <p>2) wymienia podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nie ma winy bez prawa, niezajomość prawa szkodzi) i wyjaśnia konsekwencje ich łamania;</p> <p>6) przedstawia uczestników i przebieg procesu sądowego: cywilnego i karnego; uzasadnia znaczenie mediacji;</p> <p>7) wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa;</p>	

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		<p>8) pisze pozew w wybranej sprawie cywilnej i zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (według wzoru). (IV z.p.) 3. Bezpieczeństwo. Zdający: 1) charakteryzuje najważniejsze zadania prokuratury i policji; 2) przedstawia uprawnienia policjantów i innych służb porządkowych; rozpoznaje przejawy ich naruszania. (III etap) 15. Władza sądownicza. Zdający: 1) przedstawia organy władzy sądowniczej, zasady, wedle których działają sądy (niezawisłość, dwuinstancyjność) i przykłady spraw, którymi się zajmują.</p>	
31.3.	<p>I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie. (IV etap z.p.) VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.</p>	<p>7. Procesy narodowościowe i społeczne we współczesnym świecie. Zdający: 4) omawia na przykładach przyczyny i sposoby rozwiązywania długotrwałych konfliktów między narodami; 5) omawia przyczyny i skutki konfliktów społecznych w państwach Afryki, Azji, Ameryki Południowej i Środkowej. 38. Światowy i europejski system ochrony praw człowieka. Zdający: 2) ocenia znaczenie Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze dla systemu ochrony praw człowieka na świecie. 39. Polska polityka zagraniczna. Zdający: 2) charakteryzuje główne kierunki polskiej polityki zagranicznej po 1989 r. i sposoby jej prowadzenia (na wybranych przykładach). 40. Stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym. Zdający: 1) przedstawia podmioty oraz zasady prawa międzynarodowego (zasadę suwerenności, wzajemności, <i>pacta sunt servanda</i>); 2) charakteryzuje na przykładach najczęściej stosowane metody rozwiązywania sporów między państwami; 5) wskazuje i wyjaśnia przyczyny konfliktów zbrojnych we współczesnym świecie; 6) rozważa możliwości prowadzenia akcji humanitarnych, współpracy rozwojowej oraz interwencji pokojowych na obszarach dotkniętych konfliktami zbrojnymi, oceniając ich skuteczność i aspekty moralne. 42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany, jakie nastąpiły w Europie i na świecie po upadku komunizmu; 2) opisuje cele i metody działania ONZ oraz kompetencje jej organów (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretarz Generalny, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości, Rada Gospodarcza i Społeczna); 3) charakteryzuje krótko działanie następujących organizacji: WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), ILO (Międzynarodowa Organizacja Pracy), FAO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa), IMF (Międzynarodowy Fundusz Walutowy), IBRD (Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju), WTO (Światowa Organizacja Handlu), OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju), UNESCO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury), UNIDO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozwoju Przemysłowego), IAEA (Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej), UNICEF (Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci), UNHCR (Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców); 4) wyjaśnia, jak powstało NATO, jakie są jego cele i organy;</p>	

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		wymienia najważniejsze operacje wojskowe Sojuszu. 44. Europa wśród światowych mocarstw. Zdający: 4) przedstawia na przykładach znaczenie supermocarstw i mocarstw regionalnych dla ładu światowego. (III etap) 19. Relacje Polski z innymi państwami. Zdający: 2) charakteryzuje politykę obronną Polski; członkostwo w NATO, udział w międzynarodowych misjach pokojowych i operacjach militarnych. (III etap) 22. Współpraca i konflikty międzynarodowe. Zdający: 1) wyjaśnia, czym zajmuje się ONZ, jej najważniejsze organy (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretarz Generalny) i wybrane organizacje międzynarodowe; 2) wskazuje na mapie miejsca najpoważniejszych konfliktów międzynarodowych; omawia przebieg i próby rozwiązania jednego z nich. (III etap) 23. Problemy współczesnego świata. Zdający: 5) ocenia sytuację imigrantów i uchodźców we współczesnym świecie.	

WYKRES 2.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH
(WEDŁUG ZADAŃ SPEŁNIAJĄCYCH DANE WYMAGANIE W NAJWIĘKSZYM STOPNIU)

Szczegółowe omówienie wyników i komentarz są zamieszczone w sprawozdaniu ogólnopolskim, dostępnym na stronie internetowej CKE.